

महाराष्ट्र राज्य अध्यापक विकास संस्था, पुणे
यांचेमार्फत राबविण्यात आलेल्या प्रशिक्षणास, उच्च
शिक्षण संस्था/ वरिष्ठ महाविद्यालये /
विद्यापीठांमधील शिक्षक संवर्गासाठीच्या कॅस
(Career Advancement Scheme, CAS) अंतर्गत
पदोन्नतीसाठी समकक्ष धरणेबाबत व शिक्षकेत्तर
संवर्गासाठीचे पदोन्नतीसाठीचे प्रशिक्षणही
पदोन्नतीसाठी ग्राह्य धरणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: संदर्भ-२०१८/प्र.क्र.३४४/म.शि.-५,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई -४०० ०३२.
दिनांक :- २४ डिसेंबर, २०२१

- वाचा :** १) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्रमांक- संदर्भ - २०१८/प्र.क्र.३४४/मशि-५,
दिनांक १३ सप्टेंबर, २०१९.
२) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्रमांक- संदर्भ - २०१८/प्र.क्र.३४४/मशि-५,
दिनांक २४ फेब्रुवारी, २०२०.
३) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्रमांक- संदर्भ - २०१८/प्र.क्र.३४४/मशि-५,
दिनांक १३ मार्च, २०२०.
४) विद्यापीठ अनुदान आयोगाची अधिसूचना क्रमांक- एफ-१-२/२०१७ (EC/PS),
दि. १८/७/२०१८
५) आखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद, अधिसूचना क्रमांक- एफ, क्र.६१-१/RIFD/ ७th
CPS/२०१६-१७, दिनांक १ मार्च, २०१९

प्रस्तावना:-

नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० मध्ये शिक्षकांच्या सर्वकष व गुणवत्तापुर्वक विकासावर भर देण्यात आलेला आहे. महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने कंपनी कायदा २०१३ अन्वये “महाराष्ट्र राज्य अध्यापक विकास संस्था” (Maharashtra State Faculty Development Academy, MSFDA) या संस्थेची स्थापना करण्यात आलेली असून, सदर संस्थेमार्फत उच्च शिक्षण संस्था / वरिष्ठ महाविद्यालये / विद्यापीठांमधील शिक्षक व शिक्षकेत्तर संवर्गासाठी विविध प्रकारचे दीर्घकालीन व लघुकालीन व अल्पमुदतीचे प्रशिक्षण वर्ग सुरू करण्यात आलेले आहेत. यास्तव महाराष्ट्र राज्य अध्यापक विकास संस्था अंतर्गत पुढीलप्रमाणे सहा सेंटरची स्थापना करण्यात आलेली आहे :-

- 1) Centre for Multidisciplinary Curriculum & Pedagogy,
- 2) Centre for Leadership development,
- 3) Centre for Inclusion and Diversity
- 4) Centre for Innovation and Cutting -Edge-Technology,
- 5) Centre for Resources,
- 6) Centre for Networking.

सदरील केंद्रांमध्ये नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० मधील विषयाशी सुसंगत असे त्या-त्या विषयाशी संबंधित प्रशिक्षण देण्यात येणार आहे. या संस्थेचा उद्देश कालानुरूप उच्च शिक्षणाशी संबंधित सर्व घटकांना त्यांच्या संपूर्ण कार्यकाळात सातत्यपूर्ण उच्च दर्जाचे व्यावसायिक प्रशिक्षण देणे हा आहे.

विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली, आखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांच्या विविध अधिसूचनांनुसार शिक्षक संवर्गासाठीच्या कॅस अंतर्गत पदोन्नतीसाठी दिर्घकालीन / लघुकालीन (Long term / Short Term) व अल्प मुदतीचे प्रशिक्षण पूर्ण करणे अनिवार्य करण्यात आलेले आहे. महाराष्ट्र राज्य असे प्रथमच राज्य आहे, ज्यांनी शिक्षक प्रशिक्षणासाठी “महाराष्ट्र राज्य अध्यापक विकास संस्था” (Maharashtra State Faculty Development Academy, MSFDA) ही प्रशिक्षण संस्था पुणे येथे स्थापन करून संरचनात्मक पद्धतीने उच्च शिक्षण संस्थांमधील शिक्षक/शिक्षकेत्तर संवर्गासाठी प्रशिक्षण देण्याची सुविधा उपलब्ध करून दिलेली आहे. यास्तव या संस्थेमार्फत देण्यात येणाऱ्या विविध प्रकारच्या दिर्घकालीन/लघुकालीन व अल्प मुदतीच्या प्रशिक्षणास उच्च शिक्षण संस्था/वरिष्ठ महाविद्यालये / विद्यापीठांमधील शिक्षक संवर्गासाठीच्या कॅस (Career Advancement Scheme, CAS) अंतर्गत पदोन्नतीसाठी तसेच शिक्षकेत्तर संवर्गासाठीच्या पदोन्नतीसाठीच्या प्रशिक्षणासाठी समकक्षता धरण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली तसेच आखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांच्या संदर्भाधीन अनुक्रमांक (४) व (५) येथील अधिसूचनांनुसार राज्यातील उच्च शिक्षण संस्था / वरिष्ठ महाविद्यालये / विद्यापीठांमधील शिक्षकांच्या कॅस (Career Advancement Scheme, CAS) अंतर्गत पदोन्नतीसाठी दिर्घकालीन / लघुकालीन व अल्प मुदतीचे आवश्यक असणारे प्रशिक्षण वर्ग विविध विद्यापीठांच्या मानव संशोधन विकास केंद्र किंवा केंद्र शासनाच्या मान्यताप्राप्त संस्थांद्वारे राबविण्यात येतात. अशा केंद्र व संस्थांमधून पूर्ण केलेले प्रशिक्षण शिक्षकांच्या कॅस (CAS) अंतर्गत पदोन्नतीसाठी ग्राह्य धरण्यात येते. त्याच धर्तीवर उच्च शिक्षण संस्था / वरिष्ठ महाविद्यालये / विद्यापीठांमधील **शिक्षक संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना** उत्तमरित्या व जलदगतीने गुणवत्ता पूर्ण प्रशिक्षण देण्याच्या दृष्टीने “महाराष्ट्र राज्य अध्यापक विकास संस्था” (Maharashtra State Faculty Development Academy, MSFDA) या संस्थेमार्फत दिल्या जाणाऱ्या दिर्घकालीन / लघुकालीन व अल्प मुदतीच्या विविध प्रशिक्षणास देखील शिक्षकांच्या कॅस (CAS) अंतर्गत पदोन्नतीसाठी आवश्यक असणाऱ्या उद् बोधन वर्ग, उजळणी वर्ग, शॉर्ट टर्म कोर्स, संशोधन पद्धती कार्यशाळा, अध्यापक विकास कार्यक्रम (Faculty Development Program), कौशल्य विकास प्रशिक्षण कार्यक्रम (Soft Skill Development Training Programme), शिक्षण मुल्यांकन तंत्रज्ञान प्रशिक्षण कार्यक्रम (Training Teaching - Learning-Evaluation, Technology Programme), अभ्यासक्रम सुधारणा प्रशिक्षण कार्यक्रम (Syllabus

Upgradation Workshop) व इतर तत्सम प्रशिक्षणास विविध विद्यापीठांच्या मानव संशोधन विकास केंद्र किंवा केंद्र शासनाच्या मान्यताप्राप्त संस्थांद्वारे दिल्या जाणाऱ्या प्रशिक्षण वर्गांशी अनुरूप असल्याने कालावधीनुरूप समकक्ष धरण्यास या आदेशान्वये शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. तसेच उच्च शिक्षण संस्था / वरिष्ठ महाविद्यालये / विद्यापीठांमधील **शिक्षकेत्तर संवर्गातील कर्मचाऱ्यांचा** कौशल्य पुर्ण, तंत्रज्ञानाधिष्ठीत सर्वकष व गुणवत्तापुर्ण विकास होण्याच्या दृष्टीने “महाराष्ट्र राज्य अध्यापक विकास संस्था” (Maharashtra State Faculty Development Academy, MSFDA) या संस्थेमार्फत पदोन्नतीसाठी देण्यात येणाऱ्या विविध प्रकारच्या प्रशिक्षणास देखील आवश्यक असलेल्या प्रशिक्षणासाठीची समकक्षता ग्राह्य धरण्याबाबत या आदेशान्वये शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

३. यासंदर्भात “महाराष्ट्र राज्य अध्यापक विकास संस्था” (Maharashtra State Faculty Development Academy, MSFDA) या संस्थेमार्फत प्रशिक्षण पुर्ण केल्यानंतर प्रदान करण्यात आलेले प्रमाणपत्र शिक्षक संवर्गाच्या कॅस (Career Advancement Scheme, CAS) अंतर्गत पदोन्नतीसाठी व शिक्षकेत्तर संवर्गातील पदोन्नतीसाठी ग्राह्य धरण्यात येईल.

४. याअनुषंगाने राज्यातील उच्च शिक्षण संस्था / वरिष्ठ महाविद्यालये / विद्यापीठांमधील सर्व संबधितांनी त्यांच्याकडील शिक्षक / शिक्षकेत्तर कर्मचारी वरील प्रशिक्षणासाठी टप्प्याटप्प्याने पाठविण्याची दक्षता घ्यावी, जेणेकरून त्यांच्या अध्यापन कार्यात अडथळे निर्माण होणार नाहीत.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचा सांकेतंक २०२११२२४१३०७०६२९०८ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(द.रा.कहार)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल तथा कुलपती यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांचे विशेष कार्य अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई
४. मा. राज्यमंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांचे विशेष कार्य अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई
५. सर्व मा.मंत्री, राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव/स्वीय सहायक
६. सर्व मा.विधानसभा सदस्य व विधान परिषद सदस्य
७. मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य.
८. शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव

९. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य अध्यापक विकास संस्था तथा प्रकल्प संचालक, राष्ट्रीय उच्चस्तर शिक्षा अभियान (रूसा), मुंबई
१०. सर्व विभागीय आयुक्त,
११. सर्व जिल्हाधिकारी
१२. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी
१३. प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा/मूल शाखा, मुंबई
१४. सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
१५. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
१६. संचालक, उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१७. मा. कुलगुरु, सर्व अकृषि विद्यापीठे.
१८. सर्व विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण.
१९. कुलसचिव, सर्व अकृषि विद्यापीठे.
२०. महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा), नागपूर/मुंबई, महाराष्ट्र/मुंबई १/२.
२१. लेखा व अधिदान अधिकारी, मुंबई.
२२. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
२३. सर्व जिल्हा कोषाधिकारी यांची कार्यालये.
२४. मा. प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
२५. सर्व सहसचिव/उपसचिव/अवर सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२६. म.शि.५ कार्यासन, निवडनस्ती.